

De verwaarlozing der priestelijke facet is een der oorzaken van de huidige vakmoeilijkheden der arts en, moeilijkheden, die soms zo groot zijn, dat er al van een devaluatie der artsstand wordt gesproken.

Een arts kan een buitengewoon vakman zijn en toch in de praktijk volkomen mislukken. Hij kijkt dan uitsluitend door de bril van de *deskundige*. Aan deze bijziendheid lijden de specialisten meer dan de huisartsen, maar bij de laatsten is deze afwijking het gevaarlijkst. Diens ideaal is de hyperdeskundige; door de negatieve glazen wordt het gezichtsveld beperkt. Hij ziet slechts het *geval*, niet de *mens*.

Een ander gevaar levert de *financiële bril*. Menigeen gaat medicijnen studeren om een vak te leren, waarin men veel geld verdienen kan. Dit is de bril met positieve glazen. Hierdoor wordt de mens gezien als de kip met de gouden eieren en in het ziekenfonds als productie in multipliciteit. Deze hypermetropie is een der afwijkingen, die tot ziekenfondsmoeilijkheden geleid heeft. Ter gelegenheid van de artsconferentie najaar '53 was de grote zaal van het Kurhaus te Scheveningen door Henri Pieck op voortreffelijke wijze „verlucht” met geestige afbeeldingen van specialisten en specialismen. De Röntgenoloog kijkt aandachtig naar patiënt's welgevulde geldbuidel, geprojecteerd op het scherm, welke omstandigheid hem de prognostische opmerking ontlokt: „dat ziet er goed uit!”

Er is ook nog een astigmatische bril, die van de pseudo-collegialiteit. De arts met deze afwijking behebt ziet de toestand van de patiënt in nood scheef en verwrongen. Met de achtergrond van concurrentie-zucht of concurrentievrees worden de houding en de handelwijze ongunstig beïnvloed.

De bril der dagelijkse sleur is een monocle. Het ene oog kijkt met sleuronverschilligheid naar de zieke mens, het andere speurt naar belangrijker interessen. Door het met het monocle gewapende oog kijkt de *reparateur* en verder kan voor zijn part het reparatieobject in zijn overige noden verzinken. Hij doet daarom slechts half werk, omdat hij de eenheid en ondeelbaarheid van de zieke mens heeft misverstaan. Deze eenheid eist daarom voor de behandeling de gehele mens en het gehele wezen van de arts, *vooral van de huisarts*. De specialisten en hyperspecialisten zijn behoudens enkele uitzonderingen in de eerste plaats de adviseurs van de huisarts, die de leiding behoort te behouden.

Een juiste werkverdeling in juiste collegiale verhoudingen tot elkaar, een plaatsen van de deskundige op *zijn* specifiek terrein schiet echter te kort, indien de deskundige beoefenaar van zijn kunst uit het